

ROLNICTWO EKOLOGICZNE ELEMENTEM ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO

Rolnictwo ekologiczne wpisuje się w ideę rozwoju zrównoważonego, w szczególności rolnictwa zrównoważonego, w którym podejmowane działania ograniczają wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiając bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej. Rolnictwo ekologiczne na świecie, a zwłaszcza w Europie, dynamicznie się rozwija. Eksperti prognozują, że do 2050 roku ekologiczne uprawy będą w stanie wyżywić ponad pół miliarda ludzi.

ROLNICTWO EKOLOGICZNE CZYLI JAKIE?

Rolnictwo ekologiczne jest postrzegane jako jedno z potencjalnych rozwiązań dla problemów wynikających z rozwoju rolnictwa intensywnego, takich jak pogarszający się stan zasobów naturalnych, obniżenie jakości żywności, czy zmniejszona atrakcyjność obszarów wiejskich. Metoda ta ma pozytywny wpływ na glebę, przeciwdziała jej erozji i sprzyja poprawie jej jakości, a także zdolności do utrzymania żyzności, biologicznej aktywności i różnorodności, dzięki unikaniu środków chemicznych. Przejście na produkcję ekologiczną może być również sposobem zmniejszenia zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych, z uwagi na to, że produkcja syntetycznych środków chemicznych jest wysoce energochłonna. Ponadto, rolnictwo ekologiczne znacznie ogranicza stosowanie hormonów i antybiotyków dla zwierząt i w możliwie najwyższym stopniu zaspokaja ich potrzeby życiowe związane z żywieniem i dostępem do otwartych pastwisk.

Rolnictwo ekologiczne z uwagi na pracochłonne praktyki utrzymuje i tworzy miejsca pracy na wsi, a także sprzyja poprawie bezpieczeństwa żywnościowego. System ten może przyczynić się do rozwoju kapitału społecznego na wsi, jak i całych obszarów wiejskich oraz do poprawy sytuacji społeczności lokalnej. Poza tym, powszechnie uważa się, że żywność ekologiczna ma wysoką jakość zdrowotną z uwagi na relatywnie dużą zawartość składników odżywczych i ograniczenie pozostałości szkodliwych substancji.

RYNEK EKOPRODUKTÓW

Szacuje się, że obecnie rolnictwo ekologiczne rozwijane jest w prawie 190 krajach na całym świecie, natomiast powierzchnia upraw ekologicznych wynosi 73,4 mln ha, na której gospodaruje około 3,1 mln producentów rolnych. Jednak warunkiem dynamicznego i trwałego rozwoju rolnictwa ekologicznego jest efektywnie funkcjonujący rynek jego produktów. W 2019 r. wartość tego rynku na świecie była oceniana na około 106,4 mld euro, przy największym udziale Stanów Zjednoczonych i krajów Unii Europejskiej. W krajach tych, rynek ekoproduktów charakteryzuje się dużym popytem wewnętrznym, efektywnymi kanałami dystrybucji i dobrze rozwiniętą sferą przetwórstwa ekożywności, co gwarantuje opłacalny zbył z gospodarstw ekologicznych.

POLSKA EKOŻYWNOŚĆ

W Polsce istnieją dość dobre warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego z uwagi na stosunkowo niewielki stopień chemizacji rolnictwa. Szersze stosowanie tej metody może przyczynić się do bardziej zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Po pierwsze, z uwagi na pracochłonność praktyk, rolnictwo ekologiczne może przyczynić się do utrzymania miejsc pracy na wsi. Po drugie, uzyskiwanie wyższych cen za produkty ekologiczne oraz dopłat do powierzchni upraw może przełożyć się na wzrost dochodów rolników. Po trzecie, polska ekożywność ze względu na relatywnie niskie koszty produkcji, wynikające z niższych kosztów pracy, ma szanse eksportowe na rynki UE i poza unijne.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
ul. Wojska Polskiego 28
60-637 Poznań
tel. +48 61 846 67 59, 512 862 726
e-mail: rzecznik@up.poznan.pl

W związku z przystąpieniem Polski do UE, zostały wprowadzone dopłaty do powierzchni upraw ekologicznych, co przełożyło się na dynamiczny wzrost powierzchni upraw i liczby gospodarstw ekologicznych. Nie towarzyszył jednak temu równie intensywny rozwój pozostałych sfer rynku ekożywności. To z kolei powoduje ograniczenie możliwości zbytu z gospodarstw ekologicznych i w efekcie wpływa na podjęcie decyzji przez część rolników o rezygnacji z ekologicznych metod gospodarowania. Dlatego niezbędne są badania, których celem jest wskazanie problemów rynku żywności ekologicznej i podjęcie działań, które przyczynią się do usprawnienia jego funkcjonowania.

O SZANSACH I OGRANICZENIACH ROZWOJU RYNKU ŻYWNOCI EKOLOGICZNEJ W POLSCE

Książka „Szanse i ograniczenia rozwoju rynku żywności ekologicznej w Polsce” podejmuje temat rynku żywności ekologicznej w Polsce. Na podstawie przeprowadzonych badań w trzech sferach tego rynku, tj. przetwórstwie, dystrybucji i konsumpcji żywności ekologicznej autorka dr Joanna Smoluk-Sikorska podejmuje się diagnozy stanu oraz charakterystyki czynników i barier dalszego rozwoju rynku żywności ekologicznej. Podjęto próbę odpowiedzi na pytania, jakie czynniki mają wpływ na zwiększenie popytu, wzrost regularności zakupów oraz określenie głównych barier nabywania ekoproduktów. W książce przedstawiono pojęcie rolnictwa ekologicznego, regulacje prawne oraz system jego wsparcia w Polsce i w Unii Europejskiej. Zaprezentowano również rozwój polskiego rolnictwa ekologicznego na tle innych krajów członkowskich oraz stan rynku ekożywności i jego główne problemy. Poruszono również temat przetwórstwa żywności ekologicznej i wymogi towarzyszące przetwarzaniu produktów ekologicznych, a także scharakteryzowano główne kanały dystrybucji żywności ekologicznej oraz opisane zostały zachowania konsumentów na rynku ekożywności.

Dr Joanna Smoluk-Sikorska
Katedra Ekonomii, Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu